

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2008-2009

Llengua catalana i literatura

Sèrie 4

Escolliu UNA de les dues opcions.

OPCIÓ A

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions següents.

BÈLGICA

Si fossin el meu fat les terres estrangeres,
m'agradaria fer-me vell en un país
on es filtrés la llum, grisa i groga, en somris,
i hi hagués prades amb ulls d'aigua i amb voreres
5 guarnides d'arços, d'oms i de pereres;
viure quiet, no mai assenyalat,
en una nació de bones gents plegades,
com cor vora de cor ciutat vora ciutat,
i carrers i fanals avançant en les prades.
10 I cel i núvol, manyacs o cruels,
restarien captius en canals d'aigua trèmula,
tota desig d'emmirallar els estels.

M'agradaria fer-me vell dins una
ciutat amb soldats no gaire de debò,
15 on tothom s'entendria de música i pintures
o del vell arbre japonès quan treu la flor,
on l'infant i l'obrer no fessin mai tristesa,
on veiéssiu uns dintres de casa aquilotats
de pipes, de parlades i d'hospitalitats,
20 amb flors ardents, magnífica sorpresa,
fins en els dies més gebrats.
I tot sovint, vora un portal d'església,
hi hauria, acolorit, un mercat de renom,
amb botí de la mar, amb presents de la terra,
25 amb molt de tot per a tothom.

Una ciutat on vagaria
de veure, per amor de la malenconia,
o per desig de novetat dringant,
cases antigues amb un parc on nien ombres
30 i moltes cases noves amb jardinets davant.
Hom trobaria savis de moltes de maneres;
i cent paraigües eminentes
farien —ai, badats— oficials rengleres
en la inauguració dels monuments.
35 I tot de sobte, al caire de llargues avingudes,
hi hauria les fagedes, les clapes dels estanys
per a l'amor, la joia, la solitud i els planys.

De molt, desert, de molt, dejú,
viuria enmig dels altres, un poc en cadascú.
40 Però ningú
no se'n podria témer en fent sa via.
Hom, per atzar, un vell jardí coneixeria,
ben a recer, de brollador ben clar,
amb peixos d'or que hi fan més alegria.
45 De mi dirien nens amb molles a la mà:
—És el senyor de cada dia.

Josep CARNER. *Llunyania*. 1952

1. Comprensió

1.1. Resumiu, en vuit línies com a màxim, quins són els components principals de la ciutat ideal a la qual es refereix el poeta en les dues estrofes centrals.

[1 punt]

1.2. Formant part del seu ideal, el poeta juga, de vegades, amb parelles d'elements contraris: per exemple, quan es refereix a *cases antigues* (vers 29) en contrast amb *cases noves* (vers 30). Anoteu en el quadern de respostes quatre casos més d'aquesta mena de contrastos o oposicions.

[1 punt]

1.3. En els tres darrers versos de la primera estrofa el poeta introdueix dues imatges, l'una se centra en l'expressió *restarien captius*, i l'altra, en l'expressió *desig d'emmirallar*. Expliqueu què volen dir aquestes dues imatges i com es relacionen l'una amb l'altra.

[1 punt]

1.4. Tenint en compte el context en què apareixen els termes següents, que trobareu subratllats en el text, anoteu en el quadern de respostes un sinònim per a cadascun d'ells:

plegades   *trèmula*   *eminentes*   *desert*

[1 punt]

2. Expressió i comentari crític

Desenvolueu, en unes dues-centes paraules, UN dels temes següents:

[2 punts]

a) Comentari literari del poema «Bèlgica», de Josep Carner.

b) La poesia èpica i la poesia lírica: diferències més importants.

3. Reflexió lingüística sobre el text

- 3.1. En el primer vers del poema, s'hi llegeix una oració condicional que modifica, com a subordinada, l'oració principal el verb de la qual és *m'agradaria*. Però aquesta oració condicional també afecta pel sentit, en certa manera presidint-les, la resta d'oracions principals que figuren en el poema.

Identifiqueu, estrofa per estrofa, TOTES les oracions principals des del punt de vista sintàctic, i anoteu en el quadern de respostes cadascuna de les formes verbals que els corresponen.

[1 punt]

- 3.2. Anoteu en el quadern de respostes TOTS els substantius pertanyents al camp lèxic del regne vegetal que hi ha en les dues primeres estrofes del poema. (Si algun terme apareix més d'una vegada, anoteu-lo tantes vegades com apareix.)

[0,5 punts]

- 3.3. Considereu el fragment següent, subratllat en el text: *Però ningú no se'n podria témer en fent sa via.*

De les quatre opcions següents, només UNA és del tot correcta. Indiqueu quina és:

- a) *Però* ÉS una conjunció de subordinació, i *ningú* FA de subjecte.
- b) *podria* ÉS un verb modal, i *témer* FA de predicatiu.
- c) *en fent* ÉS una locució adverbial, i *sa via* FA de complement directe.
- d) *sa* ÉS un adjectiu possessiu o un especificador, i *'n* (de *se'n*) FA de complement de règim verbal.

[0,5 punts. Si la resposta és errònia, es descomptaran 0,15 punts. Si no responeu a la pregunta, no s'aplicarà cap descompte.]

- 3.4. Pareu atenció a la seqüència següent, que trobareu subratllada en el text: *Si fossin el meu fat les terres estrangeres, m'agradaria fer-me vell en un país on es filtrés la llum.*

Identifiqueu i transcriviu íntegrament en el quadern de respostes TOTS els constituents explícits de la seqüència (mots, sintagmes o oracions subordinades) que exerceixen la funció sintàctica de subjecte, la d'atribut, la de predicatiu i la de complement circumstancial de lloc.

[1 punt]

- 3.5. Descriviu o representeu amb símbols fonètics els sons que corresponen a les lletres en negreta:

prades   **b**ones   manyacs   japonès   església

[1 punt]

OPCIÓ B

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions següents.

INTRODUCCIÓ A LA ILÍADA [Fragment del pròleg]

Convé, per tant, recordar què és el que l'arqueologia ha establert de manera relativament inequívoca; que és, més o menys, el següent. El turó de Hissarlik, a la Tròada, no lluny de l'Hel·lespont, constitueix un dels emplaçaments que una tradició (no especialment antiga) fornïa per a l'antiga Troia; no es tracta pas de l'únic emplaçament proposat, per cert. Tanmateix, els arqueòlegs, de Schliemann ençà, hi han descobert restes d'una munió de «ciutats». Els estrats més antics del jaciment són anteriors, de mil·lennis, a la presumpta «Troia homèrica». Alguna d'aquestes «ciutats» fou coratjosament identificada amb la ciutat cantada per Homer; però, en la realitat dels fets, havia trobat la seva fi en un violent terratrèmol, no pas per obra d'un agent humà. La ciutat immediatament posterior (que presenta uns trets singularment difícils de casar amb els del relat heroic) va ésser víctima d'un impetuós incendi, no se sap si fortuït o intencionat. El fet que aquest incendi fos realment provocat per un enemic exterior, i no pas per qualsevol atzar desgraciat, és quelcom ben possible, però no pas demostrat. La cosa més greu és que no tenim ni un sol indicati seriós, almenys ara com ara, que permeti identificar aquest enemic exterior. Aleshores, doncs, a ningú assenyat no se li acudirà pas negar que les excavacions de Hissarlik, on tants arqueòlegs eminents han esmerçat esforços portentosos, no siguin pas d'una importància extraordinària; però no resulta gens evident que aportin informacions incontrovertibles sobre la Guerra de Troia. La identitat entre aquestes «Troies» successives i la «Troia d'Homer» no forma part de la mena de qüestions que la ciència arqueològica seriosa malda per plantejar i resoldre, actualment. El problema de la identificació, formulat en aquests termes, està mal plantejat; possiblement, no té ni sentit.

Jaume PÒRTULAS. *Introducció a la Ilíada. Homer, entre la història i la llegenda*. 2008

1. Comprensió

1.1. Resumiu, en sis línies com a màxim, què ha establert l'arqueologia, amb una certa seguretat, sobre els presumptes emplaçaments de Troia.

[1 punt]

1.2. En el text, els substantius *ciutat* i *Troia* de vegades hi apareixen entre comes, i d'altres, sense (en singular, però també en plural). Expliqueu en què es diferencien aquests dos usos.

[1 punt]

1.3. Per a cadascun dels adjectius següents, que trobareu subratllats en el text, indiqueu un sinònim que pugui substituir-lo adequadament en el context en què apareix:

impetuós   *fortuït*   *greu*   *seriós*

[1 punt]

1.4. En la part final del text, que s'inicia amb «Aleshores, doncs, [...]» i que finalitza amb «[...] no té ni sentit» (línies 15-22), s'hi poden llegir, com a conclusions, quatre tesis. Reformuleu succintament aquestes tesis en el quadern de respostes, emprant, com a màxim, una línia per a cadascuna.

[1 punt]

2. Expressió i comentari crític

Desenvolpeu, en unes dues-centes paraules, UN dels temes següents:

[2 punts]

a) Què en sé, de la Guerra de Troia, i per quines fonts (escolars, literàries, cinematogràfiques, etc.) he arribat a saber-ho.

b) Relacions entre el cinema i la literatura. (Podeu inspirar-vos en algun cas concret que us hagi interessat, o bé desenvolupar consideracions generals.)

3. Reflexió lingüística sobre el text

- 3.1. Indiqueu quina funció sintàctica exerceix cadascuna de les oracions o construccions subordinades següents, que trobareu subratllades en el text:
- a) *què és el que l'arqueologia ha establert de manera relativament inequívoca*
  - b) *que una tradició (no especialment antiga) forniria per a l'antiga Troia*
  - c) *que presenta uns trets singularment difícils de casar amb els del relat heroic*
  - d) *El fet que aquest incendi fos realment provocat per un enemic exterior, i no pas per qualsevol atzar desgraciat*
  - e) *que les excavacions de Hissarlik [...] no siguin pas d'una importància extraordinària*
  - f) *que aportin informacions incontrovertibles sobre la Guerra de Troia*

[1 punt]

- 3.2. Pareu atenció al fragment següent, que trobareu subratllat en el text: *Alguna d'aquestes «ciutats» fou coratjosament identificada amb la ciutat cantada per Homer.*

De les quatre opcions següents, només UNA és del tot correcta. Indiqueu quina és:

- a) *amb la ciutat cantada per Homer* FA de complement circumstancial de companyia, i *Alguna* FA de subjecte.
- b) *cantada per Homer* FA de complement de nom, i *per Homer* FA de complement agent.
- c) *d'aquestes «ciutats»* FA de complement de nom, i *fou* FA de còpula.
- d) *identificada* FA d'atribut, i *coratjosament* FA de determinant (o especificador) d'adjectiu.

[0,5 punts. Si la resposta és errònia, es descomptaran 0,15 punts. Si no responeu a la pregunta, no s'aplicarà cap descompte.]

- 3.3. Indiqueu a quina categoria gramatical pertany cadascun dels mots següents, que trobareu subratllats en el text:

a) *emplaçament agent immediatament evident*

[0,5 punts]

b) *realitat trobat assenyat identitat*

[0,5 punts]

- 3.4. Anoteu en el quadern de respostes quatre substantius del text que pertanyin al camp semàntic de l'arqueologia, però diferents d'*arqueologia* i *arqueòlegs*.

[0,5 punts]

- 3.5. Descriviu o representeu amb símbols fonètics els sons que corresponen a les lletres en negreta:

Trò**da**   llun**y**   descob**er**t   presump**t**a   ext**e**rior

[1 punt]

